

دوستت دارم، امضای من است

شیرانگیزترین ترانه‌های نزار قبانی

مترجم: اصغر علی‌کرمی

www.ketab.ir

«دوستت دارم» امضای من است

رده‌بندی: ادبیات | شعر خارجی | ترانه

مؤلف: نزار قبانی

مترجم: اصغر علی‌کرمی

مدیر هنری: گروه هنری کرشمه

ناشر: انتشارات ایهام

نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۸

میراث: ۵-۱

www.ihampub.ir

ihampub@gmail.com

@ihampub

telegram: ihampub

تلفگرام و تماس: ۰۹۳۷۸۹۰۷۱۱

کلیه حقوق این کتاب برای انتشارات ایهام محفوظ است

انتشارات

ایهام

درنگی در کلمه

سرشناسه: قبانى، نزار، ۱۹۲۳ - ۱۹۹۸ م. Qabbani, Nizar

عنوان و نام پدیدآور: دوست دارم امضای من است

نزار قبانى؛ ترجمه اصغرعلی کرمی.

مشخصات نشر: انتشارات ایهام، ۱۳۹۸

مشخصات ظاهری: ۵۲ ص

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۹۵۶۲۷-۸-۹

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: کتاب حاضر از منابع مختلف گردآوری و ترجمه شده است.

موضوع: شعر عربی -- قرن ۲۰ م.

موضوع: ۲۰th century -- Arabic poetry

موضوع: شعر عربی -- قرن ۲۰ م -- ترجمه شده به فارسی

موضوع: شعر فارسی -- قرن ۱۴ -- ترجمه شده از عربی

حسابه افزوده: عا، کرمی، اصغر، ۱۳۶۲، مترجم

رده بری کنگ: PJA ۹۸۸۸

رده بندی د: ۸۹۲

شماره کتابشناسی: ۵۴

I H A M P U B

ناشر تخصصی ادبیات، فرهنگ

۱- مقدمه

قرار قبانی را همه می‌شناستند. همه دوستش دارند. در همه جای دنیا با سروده‌هایش عاشقی می‌کنند، کلمات شورانگیز او را همه جا منتشر می‌کنند و خاطرات عاشقانه‌شان را با شعرهای نزار، عمق می‌بخشند. شعرا و همان‌طور که، نودش خواسته بود پرنده‌ی آوازخوانی است که جلوی پنجره‌ی می‌سی‌خانه‌ها می‌نشیند و نغمه سر می‌دهد. هر خانه‌ای که پنجره‌اش رو به نغمه‌ها می‌گراود باز باشد، از صدای دلنشین او بی‌بهره نخواهد بود و همان‌طور که ترجمه‌ی شعرهایش به زبان‌های مختلف زینت بخش کارت‌پستال و پیام‌های عاشقانه‌ای است که جوانان با هم رد و بدل می‌کنند، در محافل علمی و ادبی نیز نزار نام بی‌همتایی است و هر سال بیش از صد سالین نامه در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در دانشکده‌های بزرگ عربی و چینی برامون مسائل ذهنی و زبانی اش نوشته می‌شود.

در یک نمای کلی اکثر کارهای نزار از نظر موسیقایی قابل‌توجه است ولی آنچه در این مجموعه در پی جمع‌آوری و ترجمه‌اش برآمده‌ام، سروده‌هایی است که یا به خاطر ملودی و صدای خواننده خیلی شنیده شده‌اند و یا کارهایی است که در پی روابط شخصی نزار با خوانندگان و اهالی موسیقی سروده شده‌اند. "نجات الصغیره" خواننده‌ی زن مصری نخستین خواننده‌ی معروفی است که سروده‌های نزار را خوانده است.

"احمد سعید محمدیه" از دوستان نزار قبانی در گوشه‌ای از خاطراتش با این شاعر پرآوازه می‌نویسد:

"یکی از روابط عاشقانه‌ی نزار که آن روزها در قاهره و بیروت و دمشق و به تدریج دیگر شهرها و کشورهای عربی خیلی سرزبان‌ها افتاده بود، رابطه‌اش با نجات الصغیره خواننده معروف آن روزگار بود که به نظر می‌رسید عشاق دیگری هم غیر از نزار داشته باشد."

نجات الصغیره کسی بود که از شعرهای نزار خواند و به همراه محمد عبدالوهاب یکی از نوازبانان به دنیای موسیقی معرفی کرد. ترانه‌ی "ایضا انی لبعه بیدیه" که در کتاب با عنوان "همچنین" ترجمه شده است از جمله کارهایی است که در آن دوره از فعالیت نزار با صدای نجات منتشر شد. خیلی‌ها فکر می‌کردند نزار به زودی گرفتار عشق نجات می‌شود، ولی تجربه‌های گوناگونی در عشق و دلدادگی و گذشتن ده‌ها زن از مسیر زندگی‌اش او را به این باور رسانده بود که رابطه‌اش با این خواننده‌ی فریب‌انگیز به جایی نمی‌رسد. خیلی زود از هم جدا شدند. در همین زمان بود که سروده‌های نزار توجه عبدالحلیم حافظ را به خود جلب کرد و ترانه‌ای به نام "پیامی از زیرآب" را از سینه‌هاش اجرا کرد که شاید زیباترین آهنگ عبدالحلیم باشد و پس از آن نزار به شعر نزار مانند نان شب مردم، برایشان واجب شد."

"رساله من تحت الما" که ترجمه‌ی تحت‌اللفظی آن "پیامی از زیرآب" نام ترانه‌ای است که در ۱۹۷۵ با تنظیم محمدالموجی و صدای آتشین عبدالحلیم حافظ منتشر شد و هرچند شعر از زبان یک زن بود و لحن

مردانه‌ی خواننده چندان منعکس‌کننده‌ی عواطف درونی ترانه نبود، ولی با استقبال بی‌نظیری مواجه شد و جایگاه نزار را به عنوان ترانه سرا در خانواده‌ی موسیقی جهان عرب برای همیشه تثبیت کرد. دیگر سبک‌های معروف نزار که با نام "قارئة الفنجان" یعنی زنی که فال قهوه می‌گردد نیز با فاصله‌ی اندکی توسط عبدالحلیم اجرا شد و مجموعه‌ی آثار اجرا شده نزار توسط خواننده‌ی فقید مصر، تا سال ۱۹۷۷ یعنی سالی که عبدالحلیم در ۷۴ سالگی از دنیا می‌رود، معروف‌ترین آثار او هستند... ایرا آلبوم با همان نام عربی خود یعنی قارئة الفنجان در ۱۳۸۲ توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در ایران، مجوز پخش گرفت و همچنان شناخته‌شده‌ترین آلبوم آهنگ عربی است که مخاطبان فارس زبان می‌شناسند.

پس از عبدالحلیم حافظ، خواننده‌های بسیاری به خواندن سروده‌های شورانگیز نزار روی آوردند و امروز کمتر کویچه‌ی بزرگی را در دمشق و بیروت و بغداد و دیگر شهرهای عربی می‌توان یافت که سبک نزار با صدای آوازه‌خوانی از آن بلند نباشد. کاظم الساهر خواننده‌ی مطرح و فعال عراقی از جمله شناخته‌شده‌ترین آن‌هاست. ترانه‌ی حبک احبک و هذا توقیعی" یعنی "بسیار دوستت دارم و این امضای من است" ترانه‌ی بسیار معروف "علمنی حبک أن احزن" یعنی "عشقت به من موخت که غمگین باشم"، هم‌چنین ترانه‌ی معروف دست که در قالبی شبیه غزل سروده شده و این‌گونه آغاز می‌شود "یدک التی هطت علی کتفی کحمامه تنزل لکی تشرب" یعنی "دست تو که روی شانه‌ام می‌افتد،

کبوتری است که برای نوشیدن آب آمده است" از اجراهای این خواننده است.

ترانه‌ی "اغضب اغضب کما تشا" با صدای اصاله نصری خواننده‌ی و همیشه سوری از دیگر آهنگ‌های ماندگار و خاطره‌انگیزی است که با سرودهای از نزار قبانی ساخته شده و در این مجموعه با عنوان "عصبانی سو" آمده است. ماجده‌الرومی خواننده‌ی لبنانی نیز ضمن بازخوانی و اجرای مجاد بسیاری از قطعات کاظم الساهر، خود نیز در اجرای سروده‌های نزار و محمّد سوصا آن‌هایی که از زبان یک زن روایت شده‌اند، تلاش بسیاری کرده است و به عنوان نمونه آهنگ "اخرج من معطفه جریده" که با نام "ررنامه" ترجمه شده است، از کارهای اوست.

شعر معروفی از نزار هست که سطر نخست آن را بیشتر علاقه‌مندان به شعر و موسیقی عرب شنیده‌اند و این‌گونه است "و یسمعی حین یراقصنی کلمات لیست کالکلمات یعمی" "یعنی مرا برای رقص دعوت کرد، کلماتی در گوشم گفت که شبیه کلمات بودند." و این ترانه‌ی زیبا نیز که از زبان یک زن روایت شده است توسط خوانندگان بسیاری از جمله "میریام فارس" در سال‌های اخیر اجرا شده و در مجموعه تحت عنوان "کلمات" آمده است.

امیدوارم این مجموعه علی‌رغم همه‌ی کاستی‌هایش بتواند در پیچه‌ی جدیدی برای خانواده‌ی بزرگ شعر و موسیقی این سرزمین باشد. هدف اصلی آن چشاندن لذت شعر و ترانه‌ی اصیل است و به هیچ عنوان

یک اثر پژوهشی و جمع‌آوری کلی آثار اجرا شده‌ی نزار قبانی نیست.

پایان مناسب می‌دانم این پیش‌گفتار را با سخنی از خود رابانی در مورد شعر و رویکرد شعری‌اش به پایان برسانم. می‌گوید: من شاعری هستم که بیش از پنجاه سال از عمر خویش را به - امر عشق و آزادی جنگیده‌ام. پنجاه سال است که می‌بینم تا - امر اها آبی‌تر باشند، درخت‌ها و جنگل‌ها پر درخت‌تر باشند، انسان انسان‌تر باشد و پهنه‌ی آزادی گسترده‌تر باشد.